

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 12.

19. septembril 1939.

Nr. 12.

Haridusministeeriumi 1939. a. 13. septembri ringkiri nr. 3737 õppeasutiste pitsatite asjas.

Haridusministeeriumi 1939. a. 15. septembri ringkiri nr. 6151 koolides ja noorsoo-organisatsioonides üleriigilise kodanliku õhukaitse propaganda-nädala korraldamise asjas.

Haridusministeeriumi 1939. a. 11. septembri ringkiri nr. 3725 ajakirja „Eesti Kool“ tellimisraha tasumise asjas.

Haridusmin. Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 9. septembri ringkiri nr. 3666 kooliraadio saatekava asjas.

AMETLIK OSA.

Haridusministeeriumi 1939. a. 13. septembri ringkiri nr. 3737 maa- ja linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurivalitsustele, koolide inspektoritele, õppeasutiste juhatajatele ja ülalpidajatele õppeasutiste pitsatite asjas.

Haridusministeerium paneb käesolevaga kehtima õppeasutiste pitsatite kuju, teksti ja tarvitusele võtmise korra asjas järgmised eeskirjad:

1. Kõikide õppeasutiste pitsatid on sõõrikujulised. Pitsatite värvina võib kasutada õppeasutiste enda valikul lillat, sinist, rohelist või punast värvi.

2. Riigi poolt ülalpeetavate õppeasutiste pitsatite läbimõõt on 3½ sentimeetrit. Nende pitsatite sõõri keskel on väikese riigivapi kujutis, mille alla paigutatakse täht „H“, mis tähendab lühendatult sõna „Haridusministeerium“. Nende pitsatite sõõri ülemist äärt mööda tuleb paigutada õppeasutise nimetus selliselt, nagu see nimetus on ametlikult määratud.

Riigi poolt ülalpeetavate õppeasutiste pitsatid peavad vastama täpselt tähendatud eeskirjadele, sest see on nõuetav Riigivapi seaduse (SK I 1938, 6, 1) § 7 alusel. Neis õppeasutistes, kus olevad pitsatid ei vasta neile eeskirjadele, tuleb nõutada uued pitsatid hiljemalt 1. jaanuariks 1940.

3. Riigi poolt ülalpeetavate algkoolide, keskkoolide, gümnaasiumide ja kutsehariduslike õppeasutiste pitsatite kuju kinnitab vastavalt Haridusministeeriumi Kooliosakond või Kutseoskuse Osakond.

4. Riigi poolt ülalpeetavate nende õppeasutiste suhtes, millede seadustes on ette nähtud pitsatite kohta erieeskirjad, tuleb toimida vastavalt nende eeskirjade järgi.

5. Maakonnaomavalitsuste ja vallaomavalitsuste poolt ülalpeetavate õppeasutiste pitsatite läbimõõt on $3\frac{1}{2}$ sentimeetrit. Nende pitsatite sõõri keskel on vastava maakonna vapi kujutis 15×20 millimeetri suuruses. Nende pitsatite sõõri ülemist äärt mööda tuleb paigutada õppeasutise nimetus selliselt, nagu see nimetus on ametlikult määratud.

6. Linnaomavalitsuste poolt ülalpeetavate õppeasutiste pitsatite läbimõõt on $3\frac{1}{2}$ sentimeetrit. Nende pitsatite sõõri keskel on vastava linna vapi kujutis. Nende pitsatite sõõri ülemist äärt mööda tuleb paigutada õppeasutise nimetus selliselt, nagu see nimetus on ametlikult määratud.

Kui mõnes linnas on linna vapp kinnitamata, siis jääb seal õppeasutiste pitsatites vapi koht vabaks kuni vapp vastavalt kinnitamiseni.

7. Eraasutiste, organisatsioonide ja isikute poolt ülalpeetavate õppeasutiste pitsatite läbimõõt on $3\frac{1}{2}$ sentimeetrit. Nende pitsatite sõõri ülemist äärt mööda tuleb paigutada õppeasutise nimetus selliselt, nagu see nimetus on ametlikult määratud. Nende pitsatite sõõri keskele võib paigutada õppeasutise embleemi, kui see olemas on, või jälle õppeasutise asupaiga nimetuse.

Õigustega erakoolide pitsatite keskele võib vastava maa- või linnavalitsuse nõusolekul paigutada ka vastava maakonna või linna vapi kujutise, kui nende vappide kasutamine selleks sellekohaste määruste või juhtnööride järgi lubatud on.

8. Omavalitsuste, eraasutiste, organisatsioonide ja isikute poolt ülalpeetavate õppeasutiste (p. 5, 6, 7) pitsatid kuuluvad kinnitamisele avalikes alg- ja täienduskoolides kohalikule maa- või linnavalitsusele ja kõigis teistes õppeasutistes vastavalt Haridusministeeriumi Kooliosakonnale, Kutseoskuse Osakonnale või Teaduse ja Kunsti Osakonnale.

9. Omavalitsuste, eraasutiste, organisatsioonide ja isikute poolt ülalpeetavates neis õppeasutistes, kus pitsatid ei vasta käesoleva ringkirja nõudeile, tuleb nõutada uued neile nõudeile vastavad pitsatid hiljemalt 1. aprilliks 1940. Seejuures võib aga uute pitsatite nõutamine ära jääda, kui olevad pitsatid ei lähe oluliselt lahku käesoleva ringkirja nõudeist, nimelt uute pitsatite nõutamine võib ära jääda: 1) kui oleva pitsati läbimõõt on ainult $\frac{1}{2}$ sentimeetri võrra vähem; 2) kui olev pitsat sisaldab peale õppeasutise ametliku nimetuse ka omavalitsuse nimetuse ja õppeasutise asupaiga; 3) kui pitsatis on olemas veel ka sisemine sõõr.

10. Õppeasutiste pitsatid on hoiul õppeasutiste juhatajate käes.

11. Käesoleva ringkirjaga kaotab kehtivuse Haridusministeeriumi 1937. a. 14. septembri korraldus nr. 31168 koolipitsatite kohta (HMT 20 — 1937).

Haridusminister A. J a a k s o n.

Kooliosakonna direktor V. A l t t o a.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. K i i v e t.

Teaduse ja Kunsti Osakonna direktor J. V a s a r.

**Haridusministeeriumi 1939. a. 15. septembri ringkiri nr. 6151 kooli-
valitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele, koolide juhataja-
teie ja üleriigiliste noorsoo-organisatsioonide keskkorraldustele koo-
lides ja noorsoo-organisatsioonides üleriigilise kodanliku õhukaitse
propaganda-nädala korraldamise asjas.**

Rahva enesekaitse teostamisel Haridusministeeriumi üheks ülesandeks on õppiva noorsoo ettevalmistamine kodanliku õhukaitse alal.

Käesoleva kuu lõpul, s.o. 23. septembrist kuni 1. oktoobrini toimub Vabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Liidu üritusel üleriigiline kodanliku õhu-
kaitse propaganda-nädal. Selle nädala eesmärgiks on:

- kodanliku õhukaitse ideede ja põhimõtete levitamine rahvahulkadesse, et virgutada kodanikke, asutisi ja organisatsioone aktiivsele kaastööle õhukaitse alal;
- selgitada õhukaitse distsipliini ja käitumise küsimusi õhurünnakute puhul ja
- anda juhiseid kodanikele oma kodu-, varanduse ja endakaitseks lihtsate ja jõukohaste vahendite abil.

Nädala puhul tuleb koolides (ja noorsoo-organisatsioonides) korraldada:

1) selgitavaid ettekandeid õpilastele:

- praegusaja õhuohust, õhukallaletungi ja õhukaitse vahenditest;
- õhukaitsedistsipliinist ja õpilaste käitumisest koolis, kodus ja tänaval enne õhurünnakut, õhurünnaku ajal ja pärast õhurünnakut;
- kodanike (ka noorte) rakendamise tarvidusest vabatahtliku KÕ tööle.

2) Võimaluse piirides teostada ühiseid raadiokuulamisi propaganda-nädala puhul peetavatest kõnedest ja reportaažidest ja
organiseerida vastavate näituste, filmide ning demonstratsioonide külas-
tamisi.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. P ä t s.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor J. V e l l e r i n d.

Kooliosakonna direktor V. A l t t o a.

**Haridusministeeriumi 1939. a. 11. septembri ringkiri nr. 3725 maa-,
linna- ja vallavalitsustele ning kõigile teistele kooliülalpidajatele,
maa- ja linnakoolivalitsustele ja vähemusrahvuste kultuurvalitsustele,
koolide inspektoritele ning koolijuhatajatele ajakirja „Eesti Kooli“
tellimisraha tasumise asjas.**

Täienduseks oma 1934. a. 3. detsembri ringkirja nr. 32155 (HM T 17 — 1934) Haridusministeeriumi ajakirja „Eesti Kooli“ igale õppeasutisele tarvili-
kuks õppevahendiks tunnustamise asjas palub Haridusministeerium „Eesti
Kooli“ tellimisraha tasuda käesoleval 1939. aastal hiljemalt 30. novembriks
ja järgnevail aastail hiljemalt 30. aprilliks.

Haridusminister A. J a a k s o n.

Kooliosakonna direktor V. A l t t o a.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. K i i v e t.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1939. a. 9. septembri ringkiri nr. 3666 kõikidele koolidele kooliraadio saadete asjas.

Käesoleva Haridusministeeriumi Teataja mitteametlikus osas on toodud kooliraadio saatekava 1939. a. sügissemestril.

Juhtides sellele koolide tähelepanu HM Kooliosakond ja Kutseoskuse Osakond teatavad, et õppetunnid, mis kooliraadio kuulamise tõttu ära jäävad, võib jätta asendamata.

Kooliosakonna direktor V. Alttõa.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. Kiivet.

MITTEAMETLIK OSA.

Riigi Ringhäälingu kooliraadio-saadet 1939. a. sügissemestril.

1. Esmaspäev, 2. oktoober, kell 12.00—12.40.

1. Uue õppeaasta puhul Haridusminister Aleksander Jaaksoni tervitus koolidele.
2. „Esimese koolipäeva hommikul“.
Paul Härma kuuldemäng. (Alates 1. õppeaastast.)

2. Kolmapäev, 4. oktoober, kell 12.00—12.30.

- Noored on loomade ja lindude sõbrad.
(Loomakaitse-päeva puhul.)
1. Loomakaitse Seltsi esindaja kõne.
  2. „Kari mässab“. Henn Pärnamäe kuuldemäng.
(Alates 1. õppeaastast.)

3. Teisipäev, 10. oktoober, kell 9.00—9.30.

- Sirise, sirise, sirbikene.
Luuletusi, laule ja muusikat tööst põllul ja aasal.
(Alates 4. õppeaastast.)

4. Reede, 13. oktoober, kell 9.00—9.40.

- Meie maapõue suurim varandus.
Kuuldepilte põlevkivi kaevamisest ja selle ümbertöötamisest Kohtla-Järvel. Koostanud Paul Viiding.
(Alates 5. õppeaastast.)

5. Teisipäev, 17. oktoober, kell 10.00—10.40.

- Alutaguse metsade elanikke külastamas.
Kuuldepilte kodumaa loomastikust. Koostanud Juta Rebane.
(Alates 4. õppeaastast.)

6. Laupäev, 21. oktoober, kell 12.00—12.30.

- Hõimupäev.
Kõnesid, matkapilte ja muusikaettekandeid.
(Alates 3. õppeaastast.)

7. Kolmapäev, 25. oktoober, kell 11.00—11.30.

Kuidas kohtasid kirjavahetusesõbrad Heino ja Kalle, Maimu ja Kerttu.
 Kuulnud ja kirja pannud Valve Saaretok.
 Keeleliste seletuste andja Linda Raun.
 (Alates 5. õppeaastast.)

8. Reede, 27. oktoober, kell 11.00—11.30.

Laulame kõik üheskoos! (I)
 Ühislaulu-saade Riho Pätsi juhatusel.
 (Alates 3. õppeaastast.)

9. Kolmapäev, 1. november, kell 9.00—9.40.

Kuidas sai Püha Kiri eesti keelde.
 (200 aastat Piibli tõlkimisest.)
 Kuuldepiltideks seadnud magister Karl Tiit.
 (Alates 5. õppeaastast.)

10. Laupäev, 4. november, kell 10.00—10.40.

„Hõbehalli“ matk läbi Saaremaa.
 Matkapilte Saaremaalt. Koostanud A. Seppel.
 Kuressaare, Leisi, Kihelkonna jt. algkoolide kaastegevusel.
 (Alates 3. õppeaastast.)

11. Teisipäev, 7. november, kell 13.00—13.30.

Saade inglise keeles (I).
 Korraldaja: Riiklik Kolledž.
 (Alates 6. õppeaastast.)

12. Reede, 10. november, kell 10.00—10.30.

Pakase kingitus.
 M. J. Eiseni muinasjutu järgi kuuldemänguks seadnud Paul Härm.
 (Alates 1. õppeaastast.)

13. Kolmapäev, 15. november, kell 10.00—10.30.

Sõit vee all.
 Felix Moor mikrofoniga allveelaevu külastamas.
 (Alates 3. õppeaastast.)

14. Laupäev, 18. november, kell 12.00—12.40.

Läti Vabariigi aastapäev.
 1. Haridusministeeriumi esindaja sõnavõtt.
 2. Läti noori külastamas.
 Matkapilte. Koostanud Paul Viiding ja Jaan Rummo.
 (Alates 4. õppeaastast.)

15. Esmaspäev, 20. november, kell 9.00—9.40.

„Lembitu“.
 Mait Metsanurga kuuldemäng.
 (Kirjaniku 60. sünnipäeva puhul.)
 (Alates 4. õppeaastast.)

16. Kolmapäev, 22. november, kell 13.00—13.30.

Talv tuleb — kust saaks suuski?

Insener Hans Ruubel annab juhtnööre suuskade valmistamiseks kodusel teel. (Alates 4. õppeaastast.)

17. Reede, 24. november, kell 13.00—13.30.

Saade saksa keeles (I).

Korraldaja: dir. J. Hansen.

(Alates 6. õppeaastast.)

18. Teisipäev, 28. november, kell 11.00—11.30.

Laulame kõik üheskoos! (II)

Ühislaulu saade Riho Pätsi juhatusel.

19. Neljapäev, 30. november, kell 10.00—10.40.

Matk rakett-lennukil kuule.

Kuuldepilte aastast 2500.

Koostanud magister Tanno Hellevuo (Helsingis).

(Alates 5. õppeaastast.)

20. Esmaspäev, 4. detsember, kell 11.00—11.30.

Heino ja Maimu käisid Soomes.

Koostanud Linda Raun ja Valve Saaretok.

(Alates 5. õppeaastast.)

21. Kolmapäev, 6. detsember, kell 12.00—12.40.

Soome Vabariigi aastapäev.

Kõnesid, kuuldepilte, laule ja muusikat.

(Alates 3. õppeaastast.)

22. Reede, 8. detsember, kell 13.00—13.30.

Saade inglise keeles (II).

Korraldaja: Riiklik Kolledž.

(Alates 6. õppeaastast.)

23. Teisipäev, 12. detsember, kell 12.00—12.40.

Olümpiamängud muistses Kreekas.

Ainetel kuuldepiltideks seadnud Jaan Rummo.

(Alates 4. õppeaastast.)

24. Neljapäev, 14. detsember, kell 11.00—11.40.

„Väike võlur“.

Kuuldepilte kuulsal helikunstniku W. A. Mozarti lapseest.

Seadnud Albert Üksip.

(Alates 3. õppeaastast.)

25. Laupäev, 16. detsember, kell 13.00—13.30.

Saade saksa keeles (II).

Korraldaja dir. J. Hansen.

(Alates 6. õppeaastast.)

26. Esmaspäev, 18. detsember, kell 10.00—10.30.

Nähtamatud.

Kuuldelugu haigest poisist ja puhtast õhust.

Seadnud Karl Evaldi jutu järgi L. Murdmaa.
(Alates 2. õppeaastast.)

27. Kolmapäev, 20. detsember, kell 13.00—13.30.

Jõulud, jõulud!

Jõulukuuldemäng. (Alates 1. õppeaastast.)

Riigi Ringhääling.

**Riigi Teatajas 1939. a. 15. aprillist 14. septembrini avaldatud rahva-
hariduse ja kultuuriala seaduste ja määruste nimestik.**

Raadiooperaatorite kutseksamite ja raadioamatööride eksami määrus, RT 1939, 32, 242.

Seaduste Kogu XI köitesse kuuluvate põllumajandusalaste seaduste muutmise seadus, RT 1939, 33, 256. (Selle seaduse XXI osa, mis sisaldab Metsaseaduse § 155, 156, 223, 224, 225 ja 226 muutmise ja uues redaktsioonis kehtimapanemise; need paragrahvid käsitlevad metsanduslikku uurimistööd ja metsandusliku kutsehariduse korraldamist.)

Asutiste ja ettevõtete kodanliku õhukaitse korraldamise määrus, RT 1939, 35, 267.

Tariifinõukogu otsus 14. aprillist 1939 raudtee reisijate- ja pagasiveo tariifi nr. 189 muutmise ja täiendamise kohta, RT 1939, 35, 269. (Vastav väljavõte sellest otsusest on avaldatud ka HMT 7 — 1939.)

Sotsiaalministri otsus üksikute puude looduskaitse registrist kustutamise kohta, RT 1939, 35, 270.

Vabariigi Presidendi otsus nr. 106 kapten J. Teär'i Eramerekooli Kuresaare Merekooliks muutmise asjas, RT 1939, 35, 275.

Tööjuhatajatekoolide õppetöö korraldamise määrus, RT 1939, 36, 279. (See määrus on avaldatud ka HMT 7 — 1939.)

Kaevanduslike õppeasutiste õppetöö korraldus, RT 1939, 36, 280. (See korraldus on avaldatud ka HMT 7 — 1939.)

Ehitusseadus, RT 1939, 42, 333.

Õppetöö vaheaegade, üldiste ning kohalikkude pühade ja muude tähtpäevade määrus, RT 1939, 43, 335. (See määrus on avaldatud ka HMT 8 — 1939.)

Vabariigi Presidendi otsus nr. 137 Metsatehnikumi avamise asjas, RT 1939, 44, 340.

Riigiteenijate, -töölise ja õppejõudude haiguskindlustuse seaduse põhjal kõrvaltöök loetavate teenistus- või töökohtade ja neil teenivate isikute nimestik, RT 1939, 44, 341.

Pensioni seaduse põhjal kõrvaltöök loetavate teenistus- või töökohtade ja neil teenivate isikute nimestik, RT 1939, 44, 342.

Vabariigi Valitsuse otsus 19. maist 1939 maa-ala looduskaitse alla võtmise kohta, RT 1939, 45, 354.

Põllutööliste seadus, RT 1939, 47, 368.

Vabariigi Presidendi otsus nr. 148 Tallinna II Poeglaste Kommertsikooli asutamise asjas Tallinna Majandusliku Erikooli asemele, RT 1939, 47, 369.

Vabariigi Valitsuse otsus 19. maist 1939 veekogude looduskaitse alla võtmise kohta, RT 1939, 47, 371.

Karjatalitajatekoolide õppetöö korraldamise määrus, RT 1939, 50, 401. (See määrus on avaldatud ka HMT 10 — 1939.)

Haridusministeeriumi vabateenijate koosseisu määruse muutmise määrus, RT 1939, 50, 402.

Vabariigi Valitsuse otsus 1. juunist 1939. a. õppemaksu suuruse kohta avalikkudes keskkoolides ja gümnaasiumides, RT 1939, 51, 408.

Määrus ajalehe kohta, milles tuleb kuulutada õppejõudude valimisest 1939. kalendriaastal, RT 1939, 54, 437. (See määrus on avaldatud ka HMT 11 — 1939.)

Sotsiaalministri otsus üksikute puude, rändrahnude ja esemete looduskaitse alla võtmise asjus, RT 1939, 58, 480.

Ülikoolides riigikaitselise õpetuse korraldamise määruse muutmise määrus, RT 1939, 74, 582.

Vabariigi Presidendi otsused nr. 180—185 progümnaasiumides ja reaal-koolides kõrvaklasside avamise ja eraprogrammaasiumide ja erareaalkoolide avamise lubamise asjas, RT 1939, 76, 599—604.

Vastutav toimetaja Aleksander Kurvits.
Väljaandja: Haridusministeerium.

Riigi Trükikoja trükk
Tallinn, Niine t. 11.